

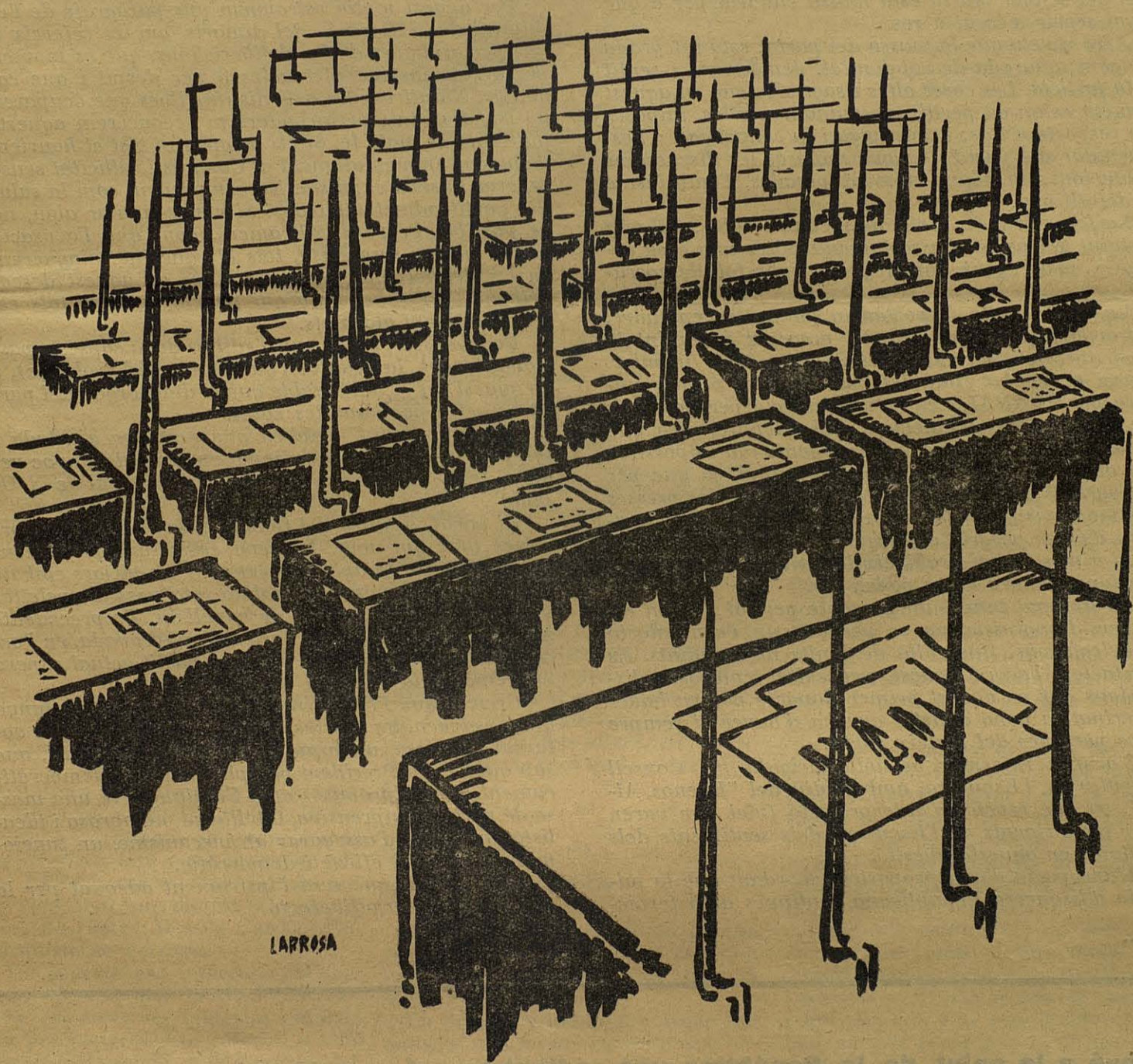
Fornal

Any I Núm. 6

Barcelona, 20 de febrer de 1932

Preu: 20 cts.

La conferència del desarmament

Suggestions del primer Congrés d'Esquerra Republicana

Acaba de palesar-se que aquí per avui, la força política més important de Catalunya és l'Esquerra Republicana.

Nascuda encara no fa un any, només ha conegut fins ara èxits en tots els ordres. Sota el seu signe va venir la República i arribarà l'Estatut de les nostres llibertats. Per tots aquests motius, perquè damunt dels defectes i imperfeccions de detall s'imposen les considerables coses fetes, que senyalaran en la història del nostre poble el començament d'una vida nova.

La primera observació clara que naix del Primer Congrés és la identificació absoluta, la veneració de l'Esquerra a D. Francesc Macià. La presència de l'Avi de tots els catalans, fou acollida sempre amb les vives mostres d'entusiasme i d'afecte.

Aquest afecte, però, és conscient, és intel·ligent. Quan, en pocs moments, algun assembleista volgué emprar el nom prestigiós del nostre president com argument o com "tabú", va obtenir la repulsa gairebé unànime de l'Assemblea. Va contestar tothom, que el nom del senyor Macià està massa enlairat per a que pugui servir d'escut a res.

Això revela que la massa del partit, està integrada per gent amarada de catalanitat, democràcia i sentit de la justícia. Les coses altes i sagrades que en aquest moment estan en perill, sense anomenar-les, imposaven respecte a tots; l'esperança i la congança en l'esdevenidor del partit, féu que malgrat les discussions i votacions, en algun moment pesades, l'entusiasme no defallí mai.

La feina feta és, aixímateix considerable. Sobreix l'Estatut del partit. La reglamentació és una cosa orgànica, justa, gens enfarfegada: sobretot democràtica.

Va tenir molta importància, al nostre entendre, l'aprovació per aclamació del precepte prohibint la duplicitat de càrrecs d'elecció directa i popular. Aquest acord ha estat defensat des del primer número per FORNAL i és una satisfacció per nosaltres que fos pres tan solemnement. Cal entendre, però, que les necessitats polítiques i lleis vigents fan impossible aplicar el principi en el moment actual, ja que per una part els casos de duplicitat són fills de les presses dels moments gloriosos de la República i l'abandonament d'actes posaria a l'Esquerra en situacions difícils, i a més la llei prohibeix la renúncia sense justificacions que ara no es poden fer.

Fou aprovat també un precepte per tal que en els propers Congressos no es permetessin l'acumulació de delegacions, fins enllà de límits molt reduïts. Es satisfactori l'acord aquest, per evitar enutjoses discussions que en aquest primer Congrés podien haver enverinat la bona amistat que ha d'haver-hi sempre entre persones del mateix partit.

S'acordà refermar la nota dirigida pel Consell Executiu de l'Esquerra, amb motiu del "Buenos Aires", ço que revela la interpretació fidel que varen tenir els dirigents de l'Esquerra dels sentiments dels militants en aquesta qüestió.

L'aprovació d'una proposició acordant que la minoria d'Esquerra Republicana continués amb ferme-

sa treballant perquè es fessin efectives les responsabilitats administratives i es fes una llei de revisió de fortunes privades, significa que encara està viu en l'ànima del poble l'anhel de que la justícia sigui feta.

Va aprovar-se per aclamació una moció de simpatia a FORNAL, que signaven bon nombre de militants, i que encapçalaven, si no recordem malament, Companys, Gassol, Agudé i Comas. Des d'aquestes planes hem d'agrair vivament aquesta simpatia que és corresposta cordialment.

Tothom va percatar-se de la necessitat de que "L'Opinió" fos el diari del partit amb tota l'eficàcia i perfeccionament necessaris. Cal imposar-nos els sacrificis que calguin per a sostenir-lo dignament.

Com dèiem al començament, tothom, àdhuc en els moments de més apassionament, guardà la consideració personal més absoluta, la manera que no recordem allusions personals mal intencionades, ni cap altre mòbil en les deliberacions que el d'elevat el partit a una situació més preeminent i més segura encara.

Per aquest motiu estranyem uns paràgrafs de l'editorial de "L'Opinió" del dimarts, que es refereix a uns pertorbadors de les deliberacions, que es movien per ambicions inconfessables o per despit i que cal anular. Nosaltres, des dels distints llocs que ocuparen no vegérem tals pertorbadors ni reconeixem aquests militants de mala fe. Si els haguéssim vist el hauríem denunciat immediatament al Congrés i sollicitat sense esperar la seva expulsió. No compremem com la salut del partit admet dilacions. Si convé anular algú, no és possible l'espera. Altrament, com que l'acusació és tan vaga i imprecisa, tots els que intervinguérem en les deliberacions, tenim interès en aquest descobriment, per saber amb qui podem confiar; tots estem justament alarmats.

Podria ésser, però, que l'editorialista copsés, apassionadament, la realitat (que és el més probable), i en aquest cas és lamentable que el diari òrgan del partit serveixi per aquestes coses.

"La Humanitat" publicà una ressenya ajustada i serena i un comentari assenyat en el qual tampoc vegeren les coses que el que escrigué l'editorial de "L'Opinió".

El partit, després del Congrés, ha quedat més fort i més unit que mai. La seva estructura plenament democràtica el fa apte per a resistir els pitjors embats i anul·la d'una manera absoluta tota possible veleïtat de predomini personal o de capelleta. Té precedents únicament aquesta estructura suava aprovada, en l'organització del partit federal. Cap partit actual supera en democràcia l'Estatut del partit.

Creiem que l'Esquerra Republicana de Catalunya té un esdevenidor gloriós: té un cap que ho és per voluntat expressa, unànime i entusiasta del partit, que sap que el seu President complirà sempre democràticament els compromisos amb Catalunya; té una massa de partit, comprensiva, intel·ligent, nombrosa i idealista, on acaba d'assegurar un mecanisme, un funcionament pràctic, eficaç i democràtic.

Confiem en que serà l'instrument adequat per la nostra completa alliberació.

**Convé a la salut de la República una radical transformació dels cossos armats
encarregats de la guarda de l'ordre**

RESUM SETMANAL

Aquest número de FORNAL surt tard i mal girbat. No en tenim cap culpa. Ha estat clausurada l'impremta «Alfa» i emprisonat el nostre bon amic impressor Domingo, governativament, com en els pitjors temps de la Dictadura. Protestem enèrgicament de l'arbitrarietat de què som víctimes. Els nostres lectors es faran càrrec de les deficiències que procurarem desaparèguin el més aviat possible.

CARNAVAL, CENDRA I QUARESMA

Nosaltres no som pas d'aquells que fan escarafalls davant la pretesa immoralitat que enclou el culte a Momo. Bé és veritat que Momo és un déu ximplet, però de la boca dels ximplers surt la veritat, segons opinions autoritzades.

Cal agrair moltes coses als bufons. Ningú no hauria estat gosat de cantar veritats a un rei dèspota o a un senyor feudal, sense vestir primer el «barret de cascabells» a què alludí, més tard, Pirandella.

Allò que si constituïa una mascarada tètrica i malastruga, d'un deplorable gust, era la Processó de la Bona Mort, que cada any passejava pels carrers macabres despullades amb rètols carregats de sentències poca-soltes que reien riure en lloc d'intimidat la gent.

Ara som a la Quaresma. Potser és una de les darreres que registra el calendari civil

La preponderància del laïcisme, cal que enderroqui aquesta farsa, que imposi als rics un dejuni setmanal de llagosta o llenguado redimible, encara, pagant-ho bé... Per contra, cal que s'acabi la quaresma proletària, que dura tot l'any... Convé que una nova justícia social ens convidi a tots a entonar un Resurrexit, Alleluia...

EL CONGRES DE L'ESQUERRA

Heus ací una solemnitat cívica que ha defraudat... les dretes. Les caritatives previsions de ruptures i dissidències no s'han produït. Hi ha hagut, naturalment, la vibració que caracteritza tota cosa plena de vida. I l'Esquerra és això. Un cos ple de vida, mal que diguin el contrari Rossend Llates, Mossèn Cardó i l'anarquista de Terrassa.

Un aspecte ens interessa pel damunt de tot—per la part que ens toca—de totes les matèries enfocades pel Congrés. Ens referim a allò que fa referència a la premsa del partit.

L'Assemblea va pronunciar-se en sentit favorable a la consolidació, amb l'ajut de tots els militants, de

l'òrgan oficial, o sigui «L'Opinió», el nostre volgut predecessor en la premsa no diària, avui rotatiu portantveu de l'Esquerra.

Per la nostra part, no regatejarem esforços per tal de fer ambient a tan volgut col·lega. I no se'ns digui que actuem per egoisme. FORNAL viu la seva modesta vida pròpia i tot ens inclina a creure que viurà molts anys.

IL ETAIT UN PETIT NAVIRE...

El «Buenos Aires» fa via. Hores d'ara deu seguir, Atlàntic enllà, la ruta de Vasco de Gama.

Ja hem dit tot el que teníem de dir a propòsit d'aquesta revifalla de l'energia republicana, que tan poc es va deixar veure quan els carlins assassinaren Borrell, quan a Bilbao caigueren mal ferits republicans i socialistes, quan els senyorets de la U. P., disfressats de guàrdies cívics, assassinaren homes al Parc de Maria-Lluïsa...

Bé està que hom apliqui la justícia amb mà dura i criteri inexorable. Però, a tothom, entesos? a tothom.

PAIS DE VANO

Un xinès, sense cua, vestit i armat com un soldadet sudamericà dels que comanava el generalito «Tocateca». Un japonès rabassut, amb més cara de pirata javanès que de samurai legendari. Edificis civils que cremen ambulàncies que no donen l'abast. Bombes, que descriuen en l'aire l'enrevessat trenclaclosques de les seves espurnes mortals. Odi, ferocitat, vessània. Heus ací allò que podríem pintar en un vano o brodar en un «mantó» si anéssim a copiar del natural.

Entretant, a la ciutat dels rellotges i dels fanàtics que cremaren Servet, hom pronuncia mirabolants discursos. Com si els castells de focs de l'oratoria haguessin servit mai de res davant dels altres, els autèntics castells de focs de la guerra fratricida.

A. C. R. ES DESFA COM UN «BOLADO»

Això no és una calúmnia ni una insidiosa. Els de «La Publicitat» tenen patentades ambdues coses. Es una veritat com un temple.

La pròpia «Publicitat», òrgan del cinisme més fresc i infatuat que hagi mai empastifat la premsa catalana, declarava fa poc temps no tenir relació directa amb el partit setmesó, fill dels amors de Bofill i Rovira. Altrament, la darrera assem-

blea que va tenir lloc en una sala i alcova aquesta partit tan partit, va dur com a conseqüència una escisió que és de creure portarà cua.

Era de preveure que homes liberals de debò, com Tomàs i Piera i David Ferrer, no conviurien gaire temps amb miloques reaccionàries com Barbey, Bofill o Carrasco. Aquest, malgrat el seu revolucionarisme de darrera hora, s'ha recordat massa aviat de què ha estat format als jesuïtes i que cap allà l'any 1922 va declarar-se en ple Consistori cavaller de la Mare de Déu de Montserrat. «Estevet» eris «Estevet» reverteris. A més, això és la confirmació del que prevèiem en el nostre primer número, en aquesta Secció. Per ara no fallen els pronòstics.

ELS FETS DE TERRASSA

En redactar aquest resum ens arriben les primeres noves de tot allò esdevingut a la veïna ciutat. No és cosa de reproduir aquí la nostra informació, que el lector coneixerà prou per la premsa diària.

Nosaltres no blasmarem mai cap fet revolucionari per allò que tingui d'això. Però blasmem sempre les atzagaiades irreflexives com aquesta de prendre per assalt un Ajuntament, propalar falses notícies per entabanar les masses i posar en ridícol ideals tan dignes de respecte com és l'anarquisme, doctrina d'amor tan diferent en la tesi de Tolstói, Kropotquin o Reclus, de la interpretació que hi dona la F. A. I., com el cristianisme de les catacumbes o dels cirks romans ho és dels Torquemada o Felip II.

Totes les doctrines són i seran respectades a FORNAL. Allò que ens mereix respecte, simpatia ni devoció, és el culte a la violència orba, sense més finalitat directa que donar peïxet als incondicionals del rei bandit ni més conseqüència immediata que agreujar la situació d'uns infeliços confinats, dificultant tota solució del terrible tràngol que travessen.

No és pas aquest el camí. No ens cansarem de repetir-ho. Tot home d'ideals que sacrifiqui a ells la vida, tindrà els homes de FORNAL, amics i aliats. Els professionals de la pistola, servidors implícits de la monarquia, no ens mereixen altra cosa que repulsió i antipatia.

I aquests sentiments no són incompatibles amb el que diem en aquest mateix resum, o sigui que l'energia ha d'abastar tots els camps i que aquests fets repudiables troben encara ressò per la injustícia evident amb què es mouen sovint els que governen.

La qüestió no pot ésser més clara. No estem conformes amb la deportació a un lloc insalubre i sense

la tria necessària entre justos i pecadors. Però encara estem més lluny, molt més lluny amb els que primer varen alçar la gent de Figols i ara, sota el pretexte d'una vaga pacífica de vint-i-quatre hores, s'empararen de l'Ajuntament de Terrassa i llençaren unes bombes.

Som enemics de les violències injustes i inútils.

No és possible la redempció d'un poble, a base de la desesperació.

Els conglomerats no s'aguanten. Heus aci la fi d'Acció Catalana Republicana.

ESPURNES

Senyal del temps

El republicanisme bon minyó, ingenu i buròcrata de Tarragona l'exponent precís del qual correspon a la figura del senyor Noguer i Comet, volgué celebrar sota la inspiració i presidència d'aquest un onze de febrer amb un míting.

Quan es llegí una adhesió del senyor Domingo, una part del públic, mal avingut amb les conveniències protocolàries, xiulà estridentment.

Fou quan el senyor Comet s'aixecà i digué amb to de mariscal napoleònic:

—Abans que republicà, sóc governador, i si no es guarden tots els respectes em valdré de la força pública.

I amb aquest to seguí imposant l'ordre amb èxit complet.

Qui és el senyor López?

L'amic Pere Comes ha fet de les qüestions de cultura la finalitat essencial de la seva vida. Presidint el Patronat Escolar realitza una obra que si la fes en Massot o en Barbey «La Publicitat» li dedicaria números extraordinaris. Però a l'amic Comas el posa nerviós el horinot que signa López i es dedica a excitar-li el seu ja prou excitat zel contra l'Assessor Tècnic senyor Ainoud. Dia per altre, un periòdic local publica un articlet-piula del tal López. No fa gaire, en Comes se'n queixava al seu *copain* Ventalló. Escolta, Quim, tu que ho saps tot; ¿vols fer-me la mercè de dir-me qui caram és aquest López? El flemàtic Ventalló respongué: «Em penso que és el mateix Ainoud, no t'hi amoïnis, home».

El senyor Cabré, home imparcial

Tenim a Barcelona una entitat anomenada Cambra Mercantil, on fa i desfà el senyor Cabré. N'és Secretari el quasi diputat Esteve i Guau. Les activitats del regidor reaccionari, per mi, fa de la dita Cambra, s'han aplicat especialment a la Comissió Mixta del Comerç. A n'aquest organisme, el senyor Cabré explotava el següent *truco*. Feia po-

sar tots els afers relatius a la seva Corporació al cap d'avall del munt de papers. Primer la Comissió examinava els de damunt. El senyor Cabré votava invariablement pels dependents amb aclaparadors discursos socialistes, i quan arribaven els expedients de la Cambra Mercantil votava sempre pels patrons. «Ho veieu—deia el senyor Cabré—, jo sóc imparcial; no me'n podeu titllar de socialista; ara que tenen raó els patrons, el hi dono».

Com es fa un prestigi

El comptable Bausili, com tothom sap, és un regidor de la pobra minoria que la Lliga Regionalista manté a l'Ajuntament de Barcelona. Mentre l'habitual covardia dels homes de la cucurulla ha fet romandre en exili voluntari els monàrquics, Cambó, Ventosa i Bertran i Musitu, el comptable Bausili no ha tingut més remei que actuar d'economista suplent.

S'aprèn un discurs de memòria, el dona als periodistes abans de pronunciar-lo, i l'endemà el veu publicat en la premsa local.

Bausili frueïx de bona premsa. Coneix l'art d'afalagar-la, els reporters municipals de la bona premsa el tenen justament per home adinerat i generós que sap pagar un bon sopar i tenir contenta la gent.

Buit, d'una buidor de carabassa, conrea simpaties i el gran públic que es nodreix de diaris de dreta s'empassa garsa per perdiu. Bausili està fent-se un prestigi. Un diu el veureu diputat i potser ministre, si els republicans baden. Quan hom li faci el monument, però, caldrà posar-hi una llegenda com aquesta: «Al comptable Bausili, els ventres agraits».

Una "Luz" que dona poca llum

Hi ha uns saviassos a Madrid, que des de «Luz» s'entretenen sovint a picar agullonades a Catalunya amb motiu de qualsevol declaració, acte o sense motiu.

Recentment comentaven un article de l'Estatut, fent veure que su-

posava la possibilitat de la Generalitat de Catalunya de fer Tractats internacionals amb la intenció que és de suposar.

Més clar, quan Maura pronuncià el seu dissortat discurs, el comentari de «Luz» no era contrari a les males intencions del fill de son pare, sinó al to emprat. Venia a dir que més valia la petita burxada envernada diària, que no la ganivetada.

Recomanem als nostres amics el diari disfressat de liberal.

Bata, ciutat d'hivern

Fa uns dies, «Luz» publicava una nota a propòsit de les condicions climatològiques de Bata, amb tons tan ecomiàstics que ara tothom voldrà fer mèrits per a sojornar-hi.

La Lliga edita el discurs que l'Abadal pronuncià al Congrés, en el debat promogut per l'expulsió dels jesuïtes. Sabem que la primera comanda ha estat feta pels taquígrafs del Congrés.

El Govern ha fet desmentir el rumor que amb tanta insistència ha circulat, de què el «Buenos Aires» tornaria aviat per a recollir els responsables dels fets d'Arnedo i Bilbao. Sortosament, aquests fidels servidors de la República segueixen gaudint de la confiança del Govern.

Els periodistes que fan la informació a la Conferència del Desarmament, a Ginebra, comentant la proposició francesa de crear un exèrcit internacional, deien: Han vingut a reunir-se 62 Estats per a reduir les màquines de guerra i els exèrcits i vet aquí que volen crear un 63.è exèrcit.

La ironia és prou fina perquè hagi pogut arribar fins aquí.

El senyor Zulueta, en el seu discurs com a representant d'Espanya a Ginebra, ha assegurat i provat que Espanya no té desigs imperialistes i que no pensa atacar mai ningú.

Menys mal; això els haurà tret un pes del damunt.

Llibreria Ariel

Llibres i objectes d'escriptori

Molt Interessant

Missatge a Macià

per Vidal Ruiz

Espurnes pedagògiques

Serra d'almos

Per assabentar-se avui ràpidament de l'estat i marxa d'una Escola, existeixen dos símptomes o índexs que no fallen mai.

Es l'un, aquell ja famós entre els inspectors nordamericans, referents a l'acondicionament dels escolars. L'estat de neteja dels atuellis és tan eloqüent com la presència, absència o qualitat de literatura descomunal en les seves parets. Allí hi ha un document autèntic que dona fe del nivell de cuidança del mestre i de l'educació dels alumnes. Per això és aconsellable que la visita d'una escola comenci pel lloc que acostumen a oblidar els nostres visitadors guanyats pel plec professional del buròcrata.

Avui, al nostre país, és també un senyal, un *test*, el mirar com s'apliquen les lleis de laïcisme.

Es curiós veure el sotrac que han experimentat les velles mentalitats dels institutors i la manera com alguns han reaccionat intentant una protesta sorda i evidentment mancada d'audàcia i valentia. No han mostrat gaire pasta d'heroï ni tan sols gaires ganes de guanyar el cel per la via de la mortificació.

N'hi ha que, en treure les imatges tradicionals dels panys de paret capçaleres, han penjat en altres indrets de l'aula unes estampes en les quals el bon gust no hi té res a veure.

Són aquelles afroses litografies, moltes vegades en el noble material d'aleació que serveix per a envasar les conserves, que pinten un sagrat cor o una mare de déu al servei d'alguna empresa mercantil. Imatges que, en definitiva, són la característica de la davallada del catolicisme significat en la carrincloneria de les manifestacions del seu art. Calculeu el desnivell entre el moment de fe robusta i viva d'una bàsica romànica i el d'aquesta creació jesuítica del *yo reinaré* o *yo protegeré*.

També és a remarcar la jugada del vell mestre, dels procedents de guerra, que enyora les tardes de dissabte dedicades exclusivament a fer passar el rosari i manté les oracions d'entrada i sortida.

Es una variant de l'espècie la del que ha creat en l'horari els trenta minuts de concentració mental i silenci, dient als xicotets.

—Ahora que cada uno piense en lo que más le guste: en sus amigos, en Dios...

I de fet s'assegura, palmeta en mà, mitja horeta de silenci i repòs.

Potser serà casualitats, però per regla general resulta que les escoles més deficientes en el ram de neteja són les que mostren aquelles llaunes policromes a la porta o a la paret.

Escola que reuneix ambdòs índexs, ja la podeu donar per judicada. Els alumnes estan contagiats de la crosta espessa de la ignorància del dòmine. I per aquell poble la història de la pedagogia resta estancada al moment de la contra-reforma en l'escola parroquial del segle XVI.

Unicament cal preguntar-se ara, com això ho tolera la República. Car l'Estat compta amb un cos bastant nombrós d'Inspectors d'Ensenyament.

Jo crec que una acció decidida de Govern, dissenyada dintre unes normes abastament serioses i clares, seria suficient per a encarrilar les ovelles rutinàries dintre els novells viaranyis de sinceritat científica i de respecte a la consciència del nen.

Precisament el catolicisme oficial ha reeixit en la tasca de formar gent resignada i pacient, disciplinada fins a la renúncia del propi pensament i conviccions.

Una paraula del Ministeri, aquella paraula aclaridora que trobem en manca en tractar de l'Ensenyament de la Religió en les Escoles Normals, no fóra una solució ben senzilla?

Altra cosa seria demanar el transformar en homes nous, dinàmics, eficients a les calamitats de quaranta anys per amunt que molts pobles i ciutats sofreixen sota el nom benigne de Mestres i Mestresses. Però aquest miracle no pot improvisar-lo una República. Només pot intentar-lo una revolució.

MANN

Els

pobres

perseguits

Prop de Tivissa, a dalt la serra, hi ha aquest poblet constituït en entitat local menor.

Els seus habitants, per voler dels déus clements, o tal vegada perquè la Tivissa d'Estanislau Figueres ha estat sempre un fogar de republicanisme, són una selecció treballadora guarida de la ignorància i la superstició.

Alguns dels seus han creuat els mars. D'altres han acompanyat a Macià a terres de França quan intentaven l'heroica aventura de deslliurar Catalunya.

Tota una colònia de famílies fa temps que viuen dintre de principis racionals i laics. Entre ells el capellà hi sobra.

Naturalment amics del progrés i dels anhels de fraternitat i d'igualtat, les reivindicacions socials troben en ells assenyats defensors. Tingueren com a mestre a Marcellí Domingo, que els excitava i dirigia revolucionàriament l'any 19.

Però ha arribat la República del senyor Comet, d'aquell senyor que mai no trobava l'hora ni el dia d'anar a conspirar amb els seus companys contra la Dictadura, i han tornat a retrobar els dies del caciquisme més revoltant.

El cas d'aquells revolucionaris de l'Esquerra de Catalunya, que per acusacions dels monàrquics upelistes escoltats preferentment i amb amor acaben d'ésser destituïts, com en els millors temps del suro borbònic, no permet silenciar per més temps l'acció anti-republicana, anti-democràtica i anti-laicista que ve desenrotllant l'anguerilla que sofreix Tarragona amb tant de consentiment.

Aquests són els fruits de la traïció dominguista i convé exposar-los perquè el blasme de les consciències rectes caigui damunt els conculcadors de l'esperit de llibertat i autonomia que la República té el compromís d'honor, moralment i material, de mantenir, conrear i protegir en els pobles.

VIR

Tallers
Gràfics

ARMENGOL

& C.^a

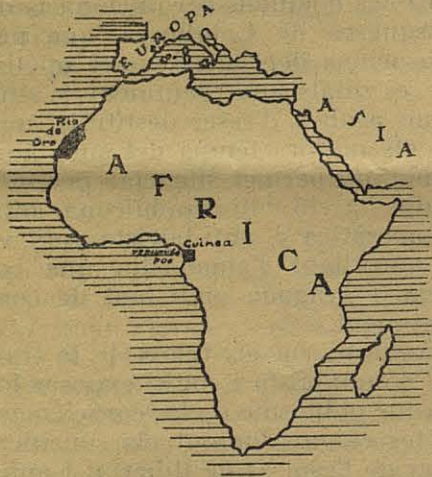
Verdi, 98

BARCELONA

La Guinea Espanyola

Recomanem als nostres lectors que vulguin aprofundir llurs coneixements geogràfics sobre la Guinea Espanyola, la lectura de les obres de Bravo Carbonel; aquest autor, que ha viscut a la Guinea i hi ha viatjat per tot arreu, no cerca pas d'explotar, en els seus llibres, el sensacionalisme; és, pel contrari, un escriptor ponderat que recolza les seves afirmacions en els propis estudis o en els d'autors estrictament científics. La major fantasia que es permet Bravo Carbonel, és la d'usar, en alguns passatges propicis, un to poètic, que no altera gens la serietat del contingut.

El patriotisme del senyor Bravo Carbonel es subleva vivament contra les exageracions que es fan a base de la insalubritat del clima de la Guinea i redueix la cosa a les seves justes proporcions que no constitueixen, tanmateix, cap atractiu. A través de l'honestetat científica de l'autor, es nota la recança que sent aquest per no poder presentar la Guinea com un país ideal. En el seu llibre «Fernando Poo y el Mu-

ni. Sus misterios y riquezas. Su colonización», a la plana 146, diu:

«Si bé no arriba a la mesura que diu la fantasia popular, el país és insalubre», i a continuació transcriu les següents paraules de Cajal: «Situada la colònia en la zona tòrrida, coberta d'espessíssima vegetació, banyada per una atmosfera caliginosa i humida, constitueix un dens viver de microbis, terra de promissió de tots els agents patògens i molt especialment dels protozoaris, agents provocadors de la malaltia de la son, del *nagana* del bestiar, de la disenteria amibiana i, en fi, del paludisme, en les seves més severes i rebels varietats».

Segueix dient Bravo Carbonel:

«Aquelles terres són hostils a l'uropeu. La calor i la humitat constants deprimeixen les forces, afebleixen l'organisme fent-lo assequible als agents patògens que abunden a les zones tòrrides...»

després d'una terrible agonia de fu-

Més endavant, en parlar de les malalties més freqüents a la colònia, comença fent les encoratjadores observacions de què no s'han donat casos de febre groga ni de còlera, i de què el tètanus, fins ara, només ataca el negre. Diu que les malalties que amb més freqüència i amb major virulència ataquen els blancs són l'anèmia, la disenteria i el paludisme en les seves diverses modalitats, sobretot en la gravíssima febre *hemoglobínica*, que segons paraules que retreu el doctor Pittaluga, «constitueix, a l'illa de Fernando Poo i al Muni, un dels perills més grans per a l'uropeu...»

Segueix parlant de malalties menys greus que diu que són «curables gairebé sempre» i després parla de l'estat sanitari en tot el territori espanyol del Golf de Guinea, el qual qualifica de deficientíssim. Té paraules de blasme per a l'organització sanitària de la colònia i en descriure les intallacions a alguns hospitals, alguns dels seus paràgrafs són veritablement depriments.

Hom diu que recentment, en època posterior a la publicació del llibre esmentat de Bravo Carbonel, l'estat sanitari de la colònia ha millorat d'una manera remarcable. Desitgem fermament que això sigui cert. Si no és així, la recent mesura del Govern de la República, de deportar a la Guinea més de cent persones, és digna del blasme i de la repulsa més enèrgica.

L'hostilitat d'aquell país per a l'home de raça blanca, té altres aspectes a més dels esmentats. En descriure la fauna dels diversos territoris de la colònia, Bravo Carbonel esmenta els cocodrils que en gran quantitat es troben en alguns rius de la Guinea Continental, els abundants escorçons verinosos, el lleopard i la pantera (O. C., pàgs. 26 i 27); l'elefant i l'hipopòtam, que viu i es multiplica als rius del continent Aye i Utamboni; el brúfol, que segons l'autor és més perillós que les feres. Remarca, encara, l'abundància de taurons en les mars de la Guinea.

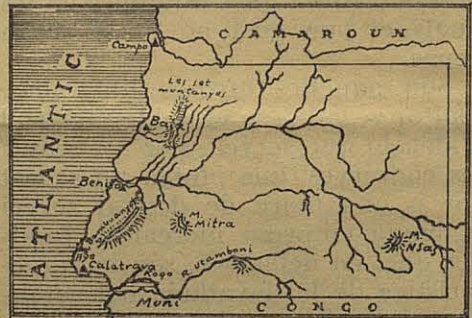
Sembla, però, que hi ha petites bèsties més perilloses que les grans. Unes formigues, per exemple, que anomena formigues braves, de les quals diu: «...viuen a milers en llurs formiguers; no fan provisions, pel que sembla, i quan tenen fam, surten a milions que s'enfronten i guanyen a qualsevol insecte, au, ferra i fins i tot a l'home, que troben en llur camí. Si un home s'atura a descansar al camí seguit per les formigues, o sobre o prop de llurs vivendes, aquests insectes, la petitesa i insuficiència dels quals és compensada pel nombre i la voracitat,

l'envaeixen i acaben per matar-lo gida i salts, que esgoten les seves energies i el fan caure sense sentits; les formigues d'un o diversos formiguers, guiades pèr les que l'home en la seva fugida i amb els seus salts ha anat desprenent del seu cos, el descobreixen, el rematen i el devoren».

Trossos per l'estil, abunden en el llibre de què parlo. Són també inquietants alguns paràgrafs dedicats a les diverses menes de mosquits, que no crec necessari transcriure.

Els propòsits de Bravo Carbonel, en escriure el seu llibre no són, evidentment, d'espantar la gent. D'això us en doneu compte a mesura que aneu llegint les seves planes; es tracta d'un llibre documentadíssim que el seu autor cerca que sigui útil; és gairebé una invitació al viatge, puix conté una sèrie de consells, d'ordre higiènic i de tota mena, per als que desitgin anar a la Guinea. A la darrera plana, hi ha, fins i tot, una tarifa dels preus del viatge.

Tot això i el fet que Bravo Carbonel hagi estat sovint citat, per

persones de tota solvència intel·lectual, com un perfecte coneixedor de la Guinea espanyola, ens inclina a acceptar com a cert el que diu d'aquelles terres.

Voldríem creure, però, que totes les calamitats de què ens parla, no es troben acumulades en un sol lloc; així i tot, no ens en podem acabar de formar una idea mitjanament passadora.

Està segur el Govern de la República que el clima i l'estat sanitari de la Guinea espanyola permeten que hi puguin viure sense perill més de cent ciutadans que no havien manifestat vocació de colonitzadors?

V. R.

Crònica de Madrid

La sessió del dimecres, dia 10, a la Cambra, va ésser moguda, per mor de les interpellacions dels diputats Balbontín, Grau, Franco, Layret, Soriano i Barriobero sobre els fets revolucionaris del Llobregat i Cardoner i sobre les deportacions del «Buenos Aires».

Els esmentats senyors posaren de relleu que la llei de Defensa de la República s'ha aplicat fins ara només als obrers i que no s'ha deportat a cap responsable de la dictadura ni a cap reaccionari. Van arribar amb les seves protestes a crear un ambient favorable, puix tots els assistents es donaren compte de què s'havia carregat una mica la mà, i fins es va témer que el Govern es trobés en una situació difícil.

Però la situació política actual era poc apropiada. El Govern actual es veuria substituït per un conglomerat de dretes si dimitís i no era cosa de posar-lo en situació difícil, obligant-lo a fer marxa enrera en una disposició presa fóra del Parlament. Els representants de l'Esquerra feren el que pogueren per alleujar la situació dels deportats i fer revocar les mesures preses envers ells. Els extremistes, en canvi, donaren la batalla en tota regla, sense tenir en compte la delicada situació política. Però la Cambra, encara que potser íntimament reconegués la raó i equitat del que es demanava, tingué por de caure en un parany de l'extrema-esquerra representada per alguns diputats i en plantejar el senyor Azanya la qüestió de confiança, l'obtingué per gran majoria.

La recent aliança de Melquiades Alvarez i Lerroux va marcant la formació del bloc que intentarà substituir a la primera ocasió l'actual Govern. El segon no ha volgut encara definir-se i potser no parlarà el dia 21 a Madrid, si veu que les coses no li convenen.

La minoria federal va demanar també que es sorprenguessin les deportacions, però endebades. La República va pujar mercès a la classe treballadora, que el 14 d'abril va renunciar a totes les seves aspiracions econòmiques i socials per obeir les consignes exclusivament republicanes i va votar els candidats dels partits polítics burgesos per a què la representessin al Parlament. Però ara veu la seva gent deportada en massa, mentre homes com el general Berenguer, que ha estat un botxí del poble, són jutjats amb totes les garanties del procediment. La llei de Defensa de la República ha estat fins ara un mitjà excepcional de repressió contra els obrers, col·laboradors del règim. Els monàrquics, els sabotejadors de la República, no han estat mai aconseguits pels seus preceptes primitius.

Per què? El ministre de Governació va reconèixer en el seu discurs final que les empreses de la Conca del Llobregat no presten la necessària col·laboració per a *la pau espiritual dels obrers* i va declarar no ignorar que defensen els seus interessos, posant-los *per damunt de tot*. Però afegí que el Govern *no és responsable de que aquells patrons vulnerin la llei, perquè els obrers no han elevat mai una queixa al Govern*.

Finalment, va agitar el senyor Casares Quiroga l'espantall de Rússia, com si no sabéssim tots que eren alguns elements anarquistes els que s'aprofitaren del descontent dels obrers per fer una semblança de revolta sense cap ni peus.

Els passats esdeveniments no van ésser impulsats per comunistes ni és possible fer esfereir la gent amb el *perill comunista*. Això és cosa

molt còmoda de dir, però massa gastada. El país no s'ho empassa. En canvi, tothom sap que els que tenen votats alguns milions per a promoure disturbis, són els monàrquics i els seus dignes confreres de la Companyia de Jesús. No faltava més que ara utilitzessin els nostres governants els mateix truc, emprat per la dictadura, de «el oro ruso».

Aquestes actituds del Govern, d'excessiva i desigual severitat, no arranja res. Els problemes de la Península no es resoldran amb mesures de rigor. Sols una actuació decidida que porti remei a l'egolatria de la classe dirigent del país, talli els abusos que es cometien diàriament i porti a terme les reformes ingents, amb una reorganització agrària, política i social, farà desaparèixer el descontent i la desesperació de les masses famolenques.

ANTONI VENTURA

CANÇO

Obrer esclau al peu del canó,
escolta la meva cançó:

«Els homes del segle vint,
pobres d'esperit i de talent pobric,
treballaven per a viure, morint,
mentre un altre home s'anava fent
[ric.]»

Així diran els homes que vindran.
La llum nova els circumdarà el
[rostre
i riuran
de la misèria nostra.

Els homes del segle vint
llauraven i no menjaven
i, mentre l'amo s'anava enriquint,
treballaven, treballaven.

Els mariners eren esclaus
dintre la mar tan lliure;
reia l'escuma amb les naus,
ells, per a viure, no podien riure.

Els teixidors anaven mal vestits
i no menjaven quan tenien gana;
eren per a l'amo els teixits
i es feia ric i els cardava la llana.

Els carreters passaven gran treballs
i, quan els despatxaven,
a l'estable menjaven els cavalls,
però ells no menjaven.

Els sabaters anaven mal calçats,
estirant el nyinyol tot el sant dia,
amb els braços i els genolls trencats
mentre l'amo s'enriquia.

Els escriptors vivien malament,
la fam i la misèria els distreien l'oci
i polien l'or fi del pensament
per a què l'editor fes el negoci.

Els homes del segle vint
eren sacs de covardia,
mentre un home s'anava enriquint,
per a viure, morint,
treballaven tot el dia.»

Obrer esclau al peu del canó,
quan la sabràs la meva cançó?

SALVADOR PERARNAU

Enllà de l'Ebre

D' AHIR A AVUI

Enllà de l'Ebre encara hi ha un bon troc de terra catalana, malgrat del tòpic tan gastat com emprat per alguns dels polítics de ciutat que, quan volen parlar d'Espanya, diuen: «enllà de l'Ebre», «els de l'altra banda de l'Ebre», o d'altres frases per l'estil, però caiguent sempre en el mateix tòpic i incorrent sempre en el mateix error geogràfic.

En aquell tros de terra catalana, que Catalunya ha tingut sempre tan abandonada (Espanya ja no cal dir-ho) i oblidada, hi aparegué un dia un home a predicar-hi els sagrats ideals de llibertat, de democràcia i de justícia social, emportant-se'n al seu darrera a tota la gent de bona fe, a tots els homes sincerament liberals i, d'una manera especialíssima, a tots els treballadors.

Naturalment, aquest home també s'emportà els insults, els odís i el blasme de totes les classes caciquils, reaccionàries i jesuítiques d'aquelles terres.

Fou insultat, perseguit, atropellat i befat, però el poble que el seguia, que és un poble que té sensibilitat i que sap estimar i àdhuc sacrificar-se, si cal, per aquells homes que se li acosten i tracten de portar a cap una obra reivindicatòria de tots els drets i de totes les llibertats dels oprimits, li donà, amb sacrificis múltiples i grans, una personalitat que ha vingut destacant-se cada dia més, fins assolir la que avui posseeix.

Aquest home que durant el règim monàrquic propagà tots aquells ideals que havem esmentat, encara que prescindint sempre del nostre plet nacional, i que avui la gent d'ordre i els seus propis amics en diuen «ideals disolvents», era Marcellí Domingo, mestre a Tortosa.

Honor a aquell home bondadós i abnegat que enlairà l'esperit popular amb la propagació dels sagrats ideals i que assolí l'estimació i l'adhesió del poble.

**

Enllà de l'Ebre encara hi ha aquell gran tros de terra, ja fermament catalanitzada, que encara oblidem massa sovint i injustament els homes representatius de la ciu-

tat, que usen encara aquell mateix tòpic, aquelles mateixes frases abans consignades, quan volen parlar d'Espanya (com si encara no haguessin après de Geografia amb tant de temps).

En aquell tros de terra catalana, on el poble és tan sensible a les emocions ennoblidores, on els homes que lluiten i es sacrifiquen per la causa del poble hi són tan estimats per tots els que treballen i sofreixen i voldrien una societat més justa i més humana, perquè són bondadosos; amb l'adveniment de la República ha tornat a passar-hi aquell home que allí va començar a bastir la seva personalitat. Ara hi ha anat amb la investidura de ministre i rodejat d'una aurèola d'alta representació. En aquest viatge, però, no és pas precisament el poble que va enlairar-lo el qui l'acompanya, sinó, tot justament, aquells que abans l'ultratjaven, aquells que

nya i dolorosa. Veu passar el mestre, quasi a frec de nas, i es troba allunyat del mestre, d'aquell Crist d'antany que ells veneraven com un idol.

En l'esguard penetrant de la massa hi ha una ombra d'estranyesa; en la faç, un gest de disgust; en l'esperit, una fluïxesa d'ànim que l'enfredoreix i prompte esdevé un sentiment de justa indignació. Tot un castell d'illusions s'enruna en l'esperit d'aquella massa popular, en donar-se compte de la transfiguració del seu Crist.

Aquell pobre poble es sent defraudat, befat, escarnit i abandonat, i tot apartant-se de la taula dels escollits, on ha pogut comprendre que hi fa nosa, va adquirint el convenciment colpidor de que, a fi de comptes, és ell el verttader Crist sacrificat pels falsos apòstols.

M. ROURET CALLOL

Els nous "rentistes" (?)

Podiaven i el perseguien. La persecució irada ha esdevingut seguici d'honor entre el marc que, a banda i banda de carrer, forma el poble, mentre passa el senyor Ministre.

Aquell poble sensible i bondadós presencia allò com una visió estra-

Convé a la salut de la República una radical transformació dels cossos armats, encarregats de la guarda de l'ordre.

El procés capitalista

Cal posar al dia la nostra literatura

Es un fet evident que la literatura d'imaginació interessa poc a la multitud ciutadana, avui com avui. En parlar de multitud, ens referim, naturalment, a aquella que vibra i batega a l'impuls de les realitats del moment i sap copsar-ne l'essència i l'esperit. La que recolza les idees que caracteritzen una època i les tendències que l'encarrilen i l'empenyen en un sentit determinat.

Repareu que mentre les novel·les més primfilades i els toms de poesia més quintaessenciats, romanen inactius als prestatges de les llibreries, encara que vagin signats per les plumes més conegudes i acreditades, els volums de prosa més atapeïda, dels tractadistes o teoritzants político-socials es despatxen amb relativa facilitat. N'hi ha prou amb què un senyor, de cognom acabat en off, örf o itzky, posem per cas, llanci a la voracitat pública un títol *frapant*, que s'adigui amb qualsevol problema viu, perquè l'edició s'esgoti i els que la venen facin un bonic negoci. Això fa que, de dia en dia, el pervindre es torni més incert per l'artista que no tracta de recollir la fotografia del medi ambient, sinó reproduir-ne el contingut espiritual a través de la pròpia capacitat emotiva.

Es de creure que això no durarà sempre. L'explicació és òbvia. Un dejuni ideològic, social polític de molts anys, és propici a una apètica exacerbada d'allò tan severament interdit. Es el cas del mariner que desembarca després de quinze dies o un mes de castedat forçosa. Fins amb l'esguard es menjaria les dones...

Tanmateix, saciada la fam i la sed d'idees, de principis i de doctrines, que no neguem que són el pa i la sal de la humana intel·ligència, sempre serà agraïvol refrescar la gorja amb una plata de fruita madura o de reeixida pastisseria, les quals en aquest cas venen a ésser la novella i la poesia.

Cal tenir en compte, però, l'evolució continua i indeturable, que fa que cada dia devingui fluix i revel·lit allò que era immillorable el dia abans. La celeritat que les modernes adquisicions científiques imprimeixen a la difusió i l'intercanvi, determina la inquietud característica de les hores que vivim, tan diferent, per exemple, de la incommobilitat mental dels antics vikings,

que es nodrien espiritualment amb unes mateixes «sagues», trameses de pares a fills.

Tenim el deure de no defraudar el poble intel·ligent el dia, no llunyà, en què l'as de teories, de lucubracions i de sistemes, es giri, assegat, cap a l'abeurador magnífic de la literatura estricta. Es un deure d'honor que tenim tots, prevenir des d'ara el seu possible desencant. Fóra pueril i suïcida creure que aquells que acaben d'haver-se-les amb els filòsops alemanys o els economistes russos, puguin emparar-se la història d'un amor petit-burgès o el monòleg interior d'una entretinguda. Encara menys els poden temptar la descripció rimada d'un paisatge rural o les introspeccions sensorials plasmades en versos ultraistes.

L'època que vivim és dinàmica, trepidant i iconoclasta. Allò que els nostres avis reverenciaven enfervorits avui no compta ni emociona. L'home de 1888, posava els ulls en blanc davant del calze impòlut d'una flor, o els ulls fosforescents d'una noia descolorida. L'home actual ha après de copsar la bellesa intrín-

seca dels monstres d'acer que són les modernes locomotores, i a escoltar la cançó, bàrbara però vivent, dels gegantins transformadors de les centrals elèctriques. Les beutats pàl·lides i ulleroses cedeixen llur predicament a les adolescents esportives, fortes, colrades i homesques. La imaginació del lector contemporani cerca el drama punyent del fogainer o del minaire, oblidats del sol, i no veu en el pagès que mena la rella un element decoratiu d'un paisatge de Martí Alsina, sinó que hi cerca el protagonista de futures epopeies, on els Aquiles, els Hèctors i els Agamemnonns seran—amb l'home del camp—el del taller i el de la mina.

Heus ací on deu cercar l'actual generació literària els seus temes d'inspiració. L'hora ho imposa i el lector, d'avui o de demà, no acceptarà pas altra cosa. Els peixos dels rius, neden contra corrent. Els remunten fins les catarates. Els escriptors no deurien entossudir-se a fer com ells, perquè, en cara que ho volguessin, no podrien.

JOSEP M.ª FRANCÉS

Llegiu

“La Humanitat”

Casa Bastida

Dasseig de Gracia, 18

BARCELONA

Gran Basar de Sastreria sistema Nordamericà

BASTIDA s'engrandeix, i el seu èxit obeeix a 3 raons:

- 1.ª La seva nova fórmula en l'art del vestir.
- 2.ª Tenir el vostre vestit sempre a punt.
- 3.ª La abricació és venuda directament al comprador.

Actualment. Preus baratissims i liquidació de temporada

Tallers Gràfics ARMENGOL & G.^a - Verdi, 98 - Barcelona (G.) - Teléfono 78861

Voldriem allunyar de la nostra ploma tots els mots durs que hi brollen espontàniament en recordar només el nom del setmanari sobre el qual volem fer unes sumàries consideracions. Fent un esforç centripet no podem evitar, però, que un substantiu no s'escapi de la punta de l'estilogràfica, enèrgic com una sageta que voldriem veure clavada a la consciència d'una colla de barcelonins. Aquest substantiu no és altre que el mot imbecilitat.

Sota l'aparença d'un «humour» anglès que no és altra cosa que allò que es poden dir un aprenent d'adroguer i una serventa en un ball de «La Bohèmia Modernista», les facècies gràfiques i literàries de l'al·ludit setmanari no fan altra cosa que corrompre per insensibilitat allò que de millor té l'ànima col·lectiva: aquell neguit diví de superar-nos tot interessant-nos per totes les coses i problemes que volten la nostra vida i afecten el nostre esperit. Hom confon l'humor, la gràcia, la facècia i la sàtira, amb el cop d'escombra vella donat sense com va ni com costa entre cap i coll d'aquells fets que per llur importància atreuen l'atenció ciutana. Hom no ridiculitza ni fa trascendir la valor dels homes i dels fets públics, sinó que el lèxic aparentment enginyós d'aquell setmanari ataca les més pures i belles passions i sentiments que són allò que de millor té la nostra vida de cada dia. Hom no fa blanc a la matèria, sinó que socava i mina d'indiferència els motors espirituals que menen el món endavant.

El problema obrer, sobretot, hi és tractat amb la irresponsabilitat i la desconsideració més olímpica. Tots aquells fets del moment revolucionari actual, fets que a desgrat de llur convulsionisme porten un germen de renovació humana i que aspiren a una societat millor, més justa i més digna, són estrafets en la seva essència i convertits en motius de riallada verinosa. Ja sabem que el que distingeix l'home de la bèstia, com ha dit Kant, és el somriure; però el somriure no és pas aquella riallada grassa i embrutida que retrograda l'home a la condició bestial de l'idiota. Prudenci Bertrana sabé descobrir un pistolisme periodístic, i cal dir que la colla s'a-

maguen darrera les quatre pàgines irresponsables del setmanari en qüestió cauen de ple en el comú denominador de l'autor de «L'Hereu». L'últim, el més irreflexiu militant de la F. A. I., és més home i té l'ànima més serena i conscient que no pas aqueixos redactors emboscats dins el nom d'un animal i dins un cau ombrivol de l'Ateneu Barcelonès, aquest Ateneu que, durant la Dictadura i contràriament al de Madrid, no donà senyals de vida precisament perquè li representaven l'esperit aqueixos redactors-pistolers que només porten tinta en llur pistola.

El perill està en no saber reaccionar contra aquesta literatura perniciosa que aixala les ales de l'esperit i que insensibilitza les més cares afeccions de l'ànima humana. Cal acabar amb la riallada, amics, tot advocant per una publicació d'estil parisenc que verament ens sàpiga fer somriure. Aqueix setmanari, que àdhuc troba en aquests moments de flagrant perill per la Humanitat motius de fer tabola amb aquest monstre que es diu «Guerra» i que és la tragèdia més cafre que han parit els homes i els segles, va emmetzinant i atrofiat poc a poc l'ànima col·lectiva amb el risc que el nostre poble es torni indiferent a tota cosa i que la imbecilitat sigui a no tardar gaire l'exponent de l'actual generació catalana.

Nosaltres assenyalem aquest perill. Els pistolers que redacten les esmentades quatre pàgines podran continuar llur tasca dissolvent, d'incapacitació i d'anorreament espiritual. Podran, com és probablement el seu objectiu inconfessable, fer el joc de la reacció amagada darrera els egoismes més orbs i més mesquins i sota una disfressa de liberalisme i de xavacaner desinteressada. Nosaltres no els seguirem ni ens distreuran un moment llurs elucubracions patològiques i insanes, puix que nosaltres volem el nostre esperit ben clar i ben nostre i ben obert a totes les causes de llibertat i de justícia. No volem ésser un be més en el remat sense personalitat i sense expressió que comanda la imbecilitat suïcida i insubstancial dels redactors del setmanari animal de nom i de fets.

JORDI GIRALT

UNA LAMENTACIÓ MES

Seria pueril que afegíssim una lamentació més, que donada la nostra modestia no havia d'ésser decisiva, a les que s'han fet sobre la crisi del teatre català de la qual ha estat dit ja tot el que pot dir-se. Volem lamentar, però, que s'iniciï una davallada en la popularitat del nostre teatre sense que en els seus diversos gèneres hi haguem vist aquell que hauria estat símptoma de la seva maduresa: el teatre polític. L'aplicació de la literatura teatral a les lluites polítiques i socials.

Si ens fixéssim només en l'aspecte purament literari del teatre, gairebé que ens hauríem de declarar satisfets en veure la diferència que va de Robrenyo a Millàs-Raurell i Soldevila, els quals ens han donat obres literàriament reeixides.

Passada l'època embrionària del teatre català en la qual les obres que es representaven eren perfectament adequades al públic de mentalitat primària per al qual anaven destinades, sorgiren alguns valors autèntics que no arribaren a la perfecció per manca d'ambient i d'una tradició literària nacional que els situés i els proporcionés un públic encoratjador i capaç d'assaborir obres de certa qualitat; ens referim a Iglésies, Guimerà i alguns altres que quedaren pionners—tan grans com volgueu, però res més que pionners—de l'escena catalana.

La darrera etapa del teatre català ens ha donat excel·lents escriptors; però aquests s'entesten a fer literatura per la literatura. No hem tingut a Catalunya, entre els autors de qualitat, els lluitador que es servís del teatre com una arma de combat; no ha sortit l'autor català que sabés portar dignament a l'escena els conflictes socials; les tragèdies dels explotats, dels que treballen i sofreixen; les injustícies de les quals són víctimes els humils en la societat actual, acarant tot això violentament amb les masses populars que s'embadaleixen amb les aventures d'un príncep i d'una actriu i els amors d'una duquessa o d'un cambrer com si la visió arbitrària del gran món que els autors de moda els serveixen, fos prou per a aconsonar-los de llurs misèries.

Un dels més admirats autors catalans del dia—i per què no ho hem de reconèixer?—un dels més intel·ligents, digué una vegada que el que més mal havia fet al teatre vuitcentista era l'abús de la tesi; digué l'abús, però ell creu que el simple ús de la tesi és, en una peça teatral, un defecte, i d'acord amb aquesta creença ens ha donat ja una sèrie d'obres, que llevat d'una, són ben insignificants; algunes, tanmateix, admirables per llur forma.

No és l'únic cas de l'autor que, perquè té predilecció per la literatura simple, inaplicada, no sap es-

“L'Opinió”

és el diari dels

esquerrans

tar-se d'escometre qualsevol temptativa de teatre d'idees, com si aquest pretengués abassegar tots els escenaris, o com si la particular concepció literària el fes escandalitzar davant un gènere literari aplicat que no ha d'estar necessàriament mancat d'atractius literaris, cosa que, per altra banda, no deixen de reconèixer, puix En Soldevila, que és l'autor al qual ens referim, en el seu llibre «Què cal llegir?», recomana la lectura d'Hauptmann, Galsworthy i Wenekind, entre altres que, como els esmentats, han conreat intensament el teatre d'idees; hau portat a les taules, amb una dignitat literària indiscutible, els més vius problemes de la humanitat.

Ens atrevim a retreure la bellesa dels drames de Galsworthy i d'Andreief—admirables per llur acció els de l'autor anglès; pel dramatisme anímic de llurs personatges els de l'autor rus—en els quals són exposades les injustícies de la nostra societat amb una emesa que no està exempta de bellesa. Cap dels dos autors esmentats és pròpiament un

geni, i per això els esmentem. Volem remarcar que reeixir en la utilització del teatre com a vehicle d'idees no és cosa que estigui solament a l'abast d'un home excepcionalment genial.

Lamentem que Catalunya no hagi tingut un Andreief o un Galsworthy; posats a fer lamentacions a base del teatre català, en fariem una llarga estona, perquè és francament lamentable que el teatre passi, a Catalunya, per la seva època més incolora, quan arreu del món és objecte de les més arriscades provatures, però potser ens excediríem si ens planyéssim de què en el teatre català no s'hagi fet allò per al qual no estava prou madur; limitem-nos, doncs, a la nostra primera lamentació, que és força enraonada, perquè no era precís que el nostre teatre es trobés en altres condicions que aquelles en què es trabarà, per a què algú en fes una arma de combat, i esperem que en un pròxim revifament això no deixarà de produir-se.

VICENÇ RIERA

Impressions del Congrés

Quan els companys de Tarragona m'atorgaren la seva representació per assistir al Congrés d'Esquerra Republicana, suara celebrat, dec confessar que l'encàrrec em resulta no massa afalagador.

El recel, no sempre injustificat, amb què són mirats a «províncies» els actes que es desenvolupen a la capital de Catalunya, fa que hom vingués al Congrés amb un cert temor, car totes les determinacions que el Congrés prenguésserien després sospesades i discutides per les organitzacions comarcals. Les modalitats de cada «província» podrien no ésser compreses pel ple del Congrés, i en aquest cas, malgrat la bona voluntat, les comarques restarien defraudades i els companys mancarien d'aquella íntima satisfacció tan indispensable per a llençar-se amb eficàcia a fer obra de proselitisme.

Doncs bé, avui que el Congrés ha acabat les seves tasques, he de confessar que els meus temors han resultat injustificats i que el Congrés ha escoltat amb evident interès les veus de les comarques i, el que és millor encara, les nostres demandes han trobat no solament comprensió, sí que també satisfacció en molts casos.

Però, indubtablement, el que ha resultat d'una gran eficàcia és l'acoblament de les forces republicanes d'esquerra d'arreu de Catalunya. La veu de Tarragona, exigint la deguda participació en les feixugues tasques de direcció del partit, fou compartida pels germans de Lleida i Girona. Però no fou solament aquest el cas en el qual s'es-

tabli la comunitat d'aspiracions entre totes les federacions comarcals del partit, sinó que també totes aquelles demandes particularíssimes de les comarques tarragonines, trobarem el calor i ajut de gironins, lleidatans i dels mateixos barcelonins. Per la nostra part, aportarem també amb entusiasme la nostra veu i els nostres vots a favor de tot el que significà protecció a l'autonomia de les federacions.

L'ambient que poguérem respirar mentre duraren les tasques del Congrés fou de verdadera unitat espiritual de Catalunya.

El fet que el Congrés hagi resultat eficient compensa amb escreix les molèsties que els delegats forans ens imposaren per assistir-hi. Cal dir també que alguns es traslladen de distàncies de més de 200 quilòmetres, amb tot i haver de caminar per damunt de camins coberts per la neu.

El dalit amb què desenvolupà les seves tasques el Congrés, quedà demostrat pel fet de què en els dos dies que durà, es dedicaren vint-i-vuit hores a sessionar el que fa un promig de dotze hores de treball per dia. Com a detall digne de conèixer, direm que la sessió del darrer dia acabà a les sis del matí.

Les discussions foren profitoses, àdhuc en alguns moments d'alguna violència, cosa justificable, donada la diversitat d'opinions sobre qüestions de tàctica dels congressistes i la insistència i valentia amb què foren defensades, pròpies solament d'un partit jove com és el nostre.

Tots els que intervingueren en els debats compliren les seves tasques

amb eficiència. Cal remarcar que el comú denominador fou sempre, en totes les intervencions, una pregona estima al Partit, a la República i a Catalunya, a la qual se sacrificaren constantment els personalismes i les matitzacions d'ideari.

Podem tots restar satisfets dels resultats obtinguts pel Congrés. Si més no, haurà servit per a arrodonir l'organització del partit i acostumar els militants a útils mobilitzacions democràtiques que cada vegada assoliran nivells més eminents.

LLUÍS MESTRES

DEL MOMENT

Autoritat

Diem «quan es perd el principi d'autoritat neix el desordre». Heus ací una afirmació justa. Ço que no és just és el concepte que fins avui de l'autoritat hem tingut. Pocs han estat, fins els nostres dies, els esperits selectes que han considerat l'autoritat filla de la llibertat, pocs els que han cregut que l'autoritat neixia del respecte mutu i de la mútua confiança. La verdadera autoritat no necessita agents que l'imposin. S'imposa sola.

L'autoritat que necessita agents és la que ha imperat fins ara, perquè s'ha entès per ordre la continuació incommovible de les coses. Tot innovador, tot reformador, era un pertorbador de l'ordre estàtic imposat per l'autòcrata o per una minoria privilegiada.

Si tots els homes tenien ço que precisa per a satisfer llurs necessitats físiques i espirituals, en establir-se l'equilibri, no la igualtat absoluta, deixaria d'ésser útil l'home armat; els actuals guardadors de nombre de guiadors correctes, coneixedors de la llei, que advertirien al que errés i vigilarien al desequilibrat assistits per la confiança del poble i l'apreci de les multiuds.

S'objecta sempre: Al lladre, al criminal i al pertorbador, qui els dominaria?

Els lladres i els criminals ho són per dos motius: per necessitat o bé per desequilibri mental. Suprimint les necessitats, proveint a tothom abastament (que prou dona la terra per fer-ho) haurem eliminat gran part dels delinqüents; per als desequilibrats, sanatori.

Els pertorbadors són innovadors o retrògrades. Als primers, via lliure dintre la llei. Pels segons la indiferència.

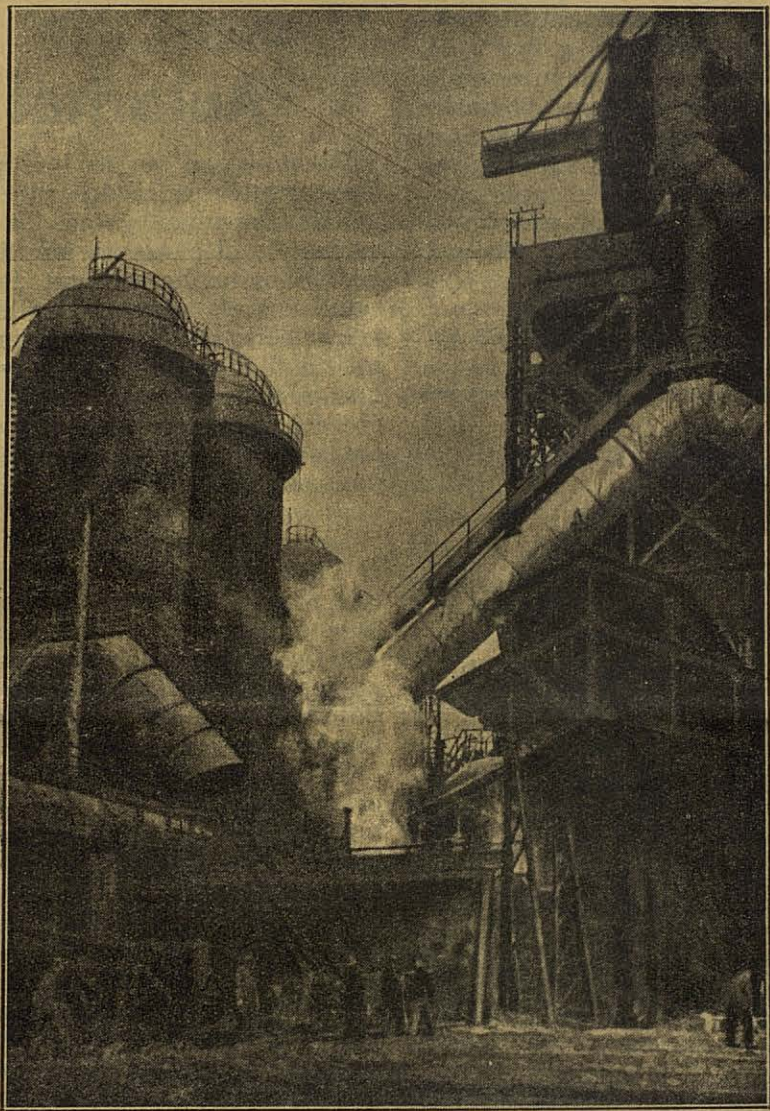
Quan els afamats siguin saciats, els desequilibrats recollits al sanatori, els retrògrades mirats amb indiferència i els innovadors tinguin via lliure dintre la llei, l'autoritat dels immaculats administradors del comú quedarà sentada sobre les bases fermes d'un amor maternal i una mútua confiança.

(De *Clam Popular*, de Ripoll.)

ARQUITECTURA

Es prepara a la nostra ciutat, per al propinent mes de març, una reunió preparatòria—diuen—dels delegats que han de marxar a Moscú per al Congrés Internacional d'Arquitectura Moderna, sobre la ciutat feixistes del grup *Plans*.

No tindriem res a objectar si només es tractés de la vinguda dels arquitectes Van Enstevan, Bauer, Gropius, etc., i de les conferències i exposició que pensen fer a la nostra ciutat, ja que contràriament ho creiem d'un gran interès actual.

L'actual crisi de treball ha portat als elements de la G. A. T. E. P. A. C. a buscar la solució del seu problema a la C. N. T.

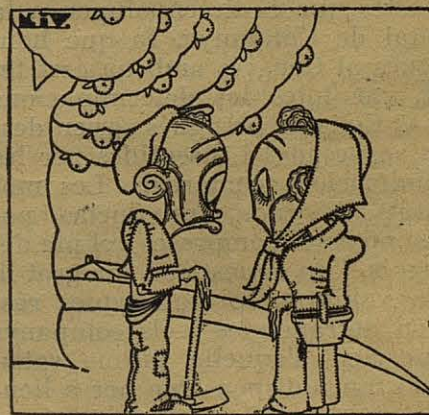
Del caire que amb el seu contacte, poden donar a la C. N. T. els sofuncional i tots els seus problemes. S'ha donat ja un avant-programa dels actes a celebrar durant els cinc dies que els arquitectes estrangers seran a Barcelona. Com calia esperar de la G. A. T. E. P. A. C., un dels primers actes que es celebraran serà el d'una conferència al Ritz i pel «Conferentia Club». Un altre és l'exposició de maquetes i plans de l'habitació minimum; en fi, anuncien també una conferència al Sindicat de la Construcció.

Però respecte a la tendència i objectiu d'algun dels actes que es proposen celebrar, organitzat com tots per la G. A. T. E. P. A. C., i del paper de *tapabrutícies* que es vol reservar a la C. N. T., tenim objeccions—i moltes—a fer.

Caldrà potser recordar el treball de seducció que la G. A. T. E. P. A. C., associació eminentment burgesa, fa especialment al Sindicat de la Construcció, amb excusa de l'arquitectura moderna, treball que pretén ara redoblar portant aquí els cial-feixistes és del que precisament ens cal posar en guàrdia a la Confederació. Llegim que un dels actes a celebrar, és un conferència al Sindicat de la Construcció, confe-

rència que la dignitat de la línia de lluita social que des del seu origen s'ha traçat la Confederació, no pot permetre. En parlar d'Arquitectura, i sobre tot d'Arquitectura social, pot ocórrer per als no preparats, que degut a l'habilitat tendenciosa de conferenciants que, com Lecorbussier, els hi plau jugar amb paraules, acceptin com a proletàries les conclusions tècniques de caire absolutament feixista. No podem comprendre que dintre un Sindicat de la C. N. T. es pugui admetre la celebració d'un acte que, si més no, portarà un confusionisme i una sèrie de lluites intestines dintre els elements directius i de base del Sindicat, esperem, però, que si el cas arriba, els afiliats s'alçaran per evitar que aquesta conferència no pugui tenir lloc dintre un local de la C. N. T. i evitaran tot contacte amb els elements feixistes de Plans i sobretot amb el grup de burgesos de la G. A. T. E. P. A. C., diametralment oposats en llur ideologia social a la C. N. T.; contacte que sempre seria pernicios i que és necessari evitar.

D. ESCORSA BADIA

—Diu que el rei vol tornar a arreglar-ho.

—Lavors st que estariem arreglats.

Eipòsit de vins de collita pròpia

Gran especialitat en la

e l a b o r a c i ó

de patates fregides, salades

Enric Travé

BARGA, 2 BARCELONA Gràcia

Tslèfon 70294